

खप्तड छेडदह गाउँपालिकाको निति तथा कार्यक्रमहरु आर्थिक वर्ष २०७६

१ शिक्षा सम्बन्धि निति

- सबैलाई गुणस्तरीय शिक्षाको मूल नाराका साथ दक्ष, उद्यमशील र सुसंस्कृत नागरिक उत्पादन गर्न सक्षम शिक्षा प्रणाली स्थानीय तहमा नै विकासका लागि पहल गरिनेछ ।
- निजी क्षेत्रलाई रोजगारमुखी प्राविधिक शिक्षालय खोल्न प्रोत्साहन गरिनेछ ।
- भौतिक संरचना भएका तर विद्यार्थी संख्या न्यून रहेका सामुदायिक विद्यालयहरुमा निजी व्यवस्थापन र लगानी प्रोत्साहित गरी बडा स्तरिय नमुना विद्यालयहरु बनाउन पहल गरिनेछ ।
- एक टोल-एक शिशु विकास केन्द्र संचालन गर्न पहल गरी न्यून एवं मध्यम आय भएका परिवारका शिशुहरुको प्रारम्भिक शिक्षालाई समेत सहज बनाइनेछ ,
- विद्यालय छोड्ने दर बढी भएका विद्यालयहरु पहिचान गरी अतिरिक्त क्रियाकलाप, बालमैत्री शिक्षालगायतका कार्यक्रमहरुको विस्तार गर्दै विद्यालयमा विद्यार्थीहरुको आकर्षण कायम राख्ने प्रयास गरिनेछ ।
- विद्यालयमा बालमैत्री वातावरणको स्थापना र प्रवर्द्धनमार्फत् भर्ना दर तथा विद्यार्थी उत्तीर्ण दरमा वृद्धि तथा पुनरावृत्ति दर र स्कूल छोड्ने दरलाई घटाउने खालका कार्यक्रम संचालन गरिने छ ।
- विद्यालय अनुगमनलगायतका शैक्षिक अनुगमन मूल्यांकनलाई नियमित र प्रभावकारी बनाउन शैक्षिक अनुगमन कार्यतालिका बनाई कडाइका साथ कार्यान्वयन गरिनेछ । यसका लागि गाउँशिक्षा समितिलाई क्रियाशिल र जिम्मेवार बनाइनेछ ।
- प्रारम्भिक बालविकास केन्द्रहरुको स्थापना, सञ्चालन र स्तरवृद्धिका लागि स्थानीय निकाय, समुदाय र गैरसरकारी संस्थासँग सहकार्य गरिनेछ ।
- गाउँपालिका साक्षर घोषणा भई सकेकाले पालिकालाई पूर्ण साक्षरका रूपमा रुपान्तरण गर्न सबै सरोकारवालाहरूसँग सहकार्य गरी अभियान सञ्चालन गरिनेछ ।
- शैक्षिक व्यवस्थापन सूचना प्रणालीलाई सुदृढ गर्न विद्यालयहरुमा सूचना प्रविधि जडान गरिने छ ।
- विद्यार्थी र शिक्षक संख्यामा समायोजन गरी विद्यालयमा स्यंमसेवक शिक्षक को कार्यविधि निर्माण गरी स्यंमसेवक शिक्षक को व्यवस्था गरिने छ ।
- कक्षा ९ देखि आरम्भ हुने प्राविधिक तथा व्यावसायिक शिक्षासहितको दुई धारको माध्यमिक शिक्षालाई स्थापना तथा अन्य विद्यालयमा विस्तार गरी बजारको माग र आवश्यकताअनुरूपको जनशक्ति उत्पादनमा जोड दिनका लागि आवश्यक कार्य अगाडी बढाईने छ ।
- विद्यालयमा शैक्षिक वातावरण र गुणस्तर अभिवृद्धिका लागि कक्षा कोठा, फर्निचर, शौचालय (छात्रा र छात्रको लागि छुट्टाछुट्टै), खानेपानी र सरसफाईको सुविधा तथा सामाग्रीको व्यवस्था मिलाइनेछ ।

खेलकुद तथा व्यक्तित्व विकास

- स्वास्थ्यका खेलकुद र सवैका लागि खेलकुदको अवधारण विगत वर्ष जस्तै संचालन भएका खेलकुद प्रतियोगिताहरु लाई निरन्तर संचालन गरिनेछ ।
- विद्यमान भौतिक पूर्वाधारको संरक्षण, सम्बर्धन तथा विकास गर्दै थप अन्य स्थानमा भौतिक पूर्वाधारको निर्माण गरिनेछ ।
- विद्यालय, युवा क्लब र सार्वजनिक संस्थाहरुलाई खेलकुद प्रतियोगिताहरु संचालन गर्न प्रेरित गरिनेछ ।

युवा

- शिक्षा तथा क्षमता अभिवृद्धि कार्यक्रम मार्फत युवा उद्यमशिलता तथा स्वरोजगारीमा अभिवृद्धि हुने खनलको कार्यक्रमहरु संचालन गरीने छ, गरिनेछ ।
- समाजमा विद्यमान अशिक्षा, छुवाछुत, जातिय विभेद, लैंगिक हिंसा तथा अमानवीय कार्यहरुको न्यूनीकरणका र युवाहरुलाई परिचालन गरिनेछ ।
- खेलकुद, जीवनपयोगि सीप, योग तथा व्यक्तित्व विकास सबन्धी कार्यक्रम मार्फत युवाहरुलाई दुव्यर्सन तथा कुलतबाट मुक्त गर्ने प्रयास गरिनेछ ।
- युवालाई पालिकाको प्रमुख माध्यमको रूपमा परिचालन गर्न विशेष कार्यक्रम तथा सम्बन्धित कार्यक्रममा विशेष प्राथमिकता प्रदान गरिनेछ ।

२. स्वास्थ्य

- स्वास्थ्य सेवा प्रवाह र उपयोगमा सरकारी, नीजि, सहकारी, सामुदायिक तथा विकासका साभेदार संस्थाहरुसँग सहकार्य गरी स्वास्थ्य शिविरहरु संचालन गरीने छन् ।
- स्थानीय स्रोत परिचालन गरी स्थानीय स्वास्थ्य संस्थाहरुको पूर्वाधार, क्षमता र सेवा विस्तार गरिनेछ ।
- सार्वजनिक-निजी साभेदारी तथा अन्तरक्षेत्र समन्वयमा अभिवृद्धि गरी स्वास्थ्य क्षेत्रका लागि आवश्यक जनशक्ति, भौतिक सुविधा र औषधि उपकरणको उपलब्ध गरिनेछ ।
- कुपोषणको तथ्यांक संकलन तथा विश्लेषण गरी पोषण तथा स्वास्थ्य सम्बन्धी सोच र व्यवहार परिवर्तनमा जोड दिइनेछ ।
- महिला स्वास्थ्य स्वयम्सेविका तथा बालविकास केन्द्रको स.का दुई पदमा एउटै व्यक्ति भएका स्थानमा एक पद एक व्यक्ति को अवधारणा ल्याई प्रोत्साहन सहित एउटा पदमा काम गर्न लगाईने छ ।
- स्वास्थ्य नीतिको मूल उद्देश्य उपचार हुन सक्ने रोगको उपचार सुविधा नपाई कुनै पनि नागरिकको अकालमा मृत्यु नहोस् भन्ने हुनेछ ।
- गाउँपालिकामा प्रसुती सेवा सहितको कम्तिमा एउटा १५ शैयाको अस्पताल निर्माणका लागि पहल गरिनेछ ।
- महिलाको पाठेघरको क्यान्सर परि तथा दाँतको स्वास्थ्य शिविर संचालन गर्न समन्वय गरिनेछ ।

- महिला स्वास्थ्य स्वयमसेविका भनेको प्रत्येक टोल तथा बस्तीको मुख्य मेरुदण्ड भएको हुनाले थप सेवा सुविधा दिई सामाजिक सेवामा लाग्नका लागि प्रोत्सायित गरिनेछ ।
- सुत्केरी आमा : पोसिलो खाना भन्ने नाराका साथ स्थानीय स्वास्थ्य संस्थाबाट सुत्केरी भएको २ वर्षसम्म पोषिलो खाना सम्बन्धी जनचेतनामुलक कार्यक्रम संचालनका लागि संघ संस्थासंग समन्वय गरिनेछ ।
- हाल कार्यान्वयनमा रहेको सुनौलो हजार दिन, सुआहारा, बहुक्षेत्रीय पोषण जस्ता कार्यक्रम लाई अझ बढी प्रभावकारी बनाउन महिला स्वास्थ्य स्वयमसेविकालाई सुविधा दिई अझ बढी परिचालन गरिनेछ ।

३. खानेपानी, सरसफाई तथा फोहोरमैला व्यवस्थापन

- प्रत्येक घरमा शौचालय निर्माण र सरसफाइको सामाजिक अभियान चलाइने छ ।
- विपन्न वर्गका परिवारहरूलाई शौचालय निर्माण गर्न थप प्रोत्सान दिइनेछ ।
- सबैका लागि स्वस्थकर खानेपानी सुनिश्चित गर्न सबै मानव बस्तीहरूमा सुरक्षित खानेपानी पुर्याइनेछ ।
- खानेपानीका मुहानहरूको संरक्षण र खानेपानीको गुणस्तर कायम गर्न सरसफाइ कार्यक्रम निर्देशित हुनेछन् ।

४. कृषि तथा पशुविकास

- संभाव्य कृषि योग्य जमिनमा बाह्रै महिना सिंचाइ सुविधा विस्तार गर्न प्रत्येक बस्तीहरूमा वार्षिक सिंचाइ सुविधा विस्तारको लक्ष्य लिइनेछ ।
- कृषिको आधुनिकीकरण तथा औद्योगिकीकरणका लागि कृषक तथा उद्यमीहरूको क्षमता अभिवृद्धि गरिनेछ ।
- उपभोक्ताहरूको स्वास्थ्यलाई ध्यानमा राख्दै स्वच्छ तथा स्वस्थ मांसको आपूर्तिको लागि स्तरीय पशु बधशालाहरूको निर्माणलाई प्रोत्साहित गर्नेछ ।
- कृषक समुहको माध्यमबाट उन्नत कृषि बाली सम्बन्धी जानकारी, नयाँ प्रविधि प्रयोग, कृषक अध्ययन अनुभव भ्रमण जस्ता सिर्जनात्मक काम सम्पन्न गरिनेछन् ।
- महिला केन्द्रित आमा समुह मार्फत प्राङ्गारिक तरकारी उत्पादनमा विशेष पहल हुनेछ ।
- वडाभरीका कुखुरापालन कृषकहरूलाई व्यवसायीक कुखुरापालनको लागि उत्प्रेरित गर्न आधुनिक खोर र कुखुरा चल्लमा थप अनुदान दिइनेछ ।
- खेतीयोग्य खाली जमिनलाई कृषि उत्पादन तथा पशुपालनमा उपयोग गर्न स्थानीय वासिन्दा खासगरी युवा वर्गलाई प्रोत्साहन गरिनेछ ।

- माटोको उर्वरा शक्ति दीर्घकालिन रुपमा कायम राख्न भकारो सुधार कार्यक्रमलाई नमूना कार्यक्रमको रुपमा सञ्चालन गरिने छ ।
- आवश्यक ज्ञान, सीप र लगानीको माध्यमद्वारा कृषि मेला ,कृषि प्रदर्शन मार्फत कृषकहरूलाई आकर्षण गरिनेछ ।
- कृषि प्रसारको पहुँच वृद्धि गर्न ग्रामीण कृषि कार्यकर्ता, ग्रामीण पशु स्वास्थ्य कार्यकर्ता परिचालन गरिने छ कृषिक्षेत्रलाई व्यवसायिकरण, विविधिकरण गरी रोजगारका अवसर बढाउन सरकारी, गैरसरकारी एवं निजी क्षेत्रमा दक्ष जनशक्ति विकास गरी लक्षित क्षेत्र एवं वर्गको आर्थिक उत्थान गरिनेछ ।
- ग्रामीण क्षेत्रमा कृषि तथा पशुजन्य उत्पादन अभिवृद्धि गर्न थोक बजार, कृषि सडक, विद्युत, संचार, संकलन केन्द्र, शितभण्डार, हाट बजार जस्ता पूर्वाधारको विकास गरिनेछ ।
- युवाशक्तिलाई उपयुक्त प्रविधि, सीप र पूँज उपलब्ध गराई कृषि क्षेत्रमा आकर्षिक गरी कृषि पेशालाई व्यसायिक र सम्मानित बनाइनेछ ।
- आवश्यकता अनुसार कृषि, पशुपालन तथा सिंचाई, उद्यम तथा व्यवसाय, प्रसोधन, मूल्य श्रृङ्खला सम्बन्धी आधारभूत, व्यवहारिक र अनुशरणीय अध्ययन तथा अनुसन्धान गरिनेछ ।

कृषि विकास

- गरिब तथा साना कृषक/लक्षित वर्गको पारिवारिक पोषण तथा खाद्य सुरक्षामा टेवा पुऱ्याउन र जलवायु परिवर्तनसंग अनुकूलन हुने जैविक विविधतामा आधारित खेती प्रणालीलाई प्रोत्साहन गरिनेछ ।
- दीर्घकालीन रुपमा कृषि जैविक विविधताको संरक्षण एवं सम्बर्द्धन गरी पर्यावरणीय सन्तुलन अभिवृद्धि गरिनेछ ।
- बीज वृद्धि कार्यक्रम प्रभावकारी रुपमा सञ्चालन गरी कृषक समुह तथा कृषी सहकारीहरूलाई नै बीउ स्रोत केन्द्रको रुपमा विकास गरिनेछ ।
- कृषि व्यवसायीकरणका लागि अगुवा कृषक विकास, आधुनिकरण र यान्त्रिकीकरण गर्न जोड दिइनेछ ।
- नीजि उद्यमी र सहकारी क्षेत्रको संलग्नता अभिवृद्धि गरी सहकारी तथा सामुदायिक करार खेतीको प्रवर्धन गरिनेछ ।
- विभिन्न नगदे वालीवालिरुमा वडा न. १ र २ को चुल्ले मा अलु पकेट ,वडा न. ७ मा लसुन ,वडा न. ६ मा मसला खेती पकेट क्षेत्र वडा न. ३ केरा तथा अम्वा पकेट क्षेत्र जस्ता कृषि क्षेत्र विकास का कार्यक्रम संचालन गरिने छ ।

पशुपालन

- पशु सेवा प्रवाह तथा विकास कार्यक्रममा गै.स.स., निजी क्षेत्र र समूहको परिचालन गरिनेछ ।

- कृषि तथा पशुपालन क्षेत्रको योजना तर्जुमा, कार्यान्वयन, अनुगमन, तथा मुल्यांकन प्रक्रियाम सहभागितात्मक प्रणाली अवलम्बन गरी कार्यान्वयन प्रभावकारी बनाइनेछ ।
- कृषि उत्पादन वृद्धिका लागि कृषकहरूलाई कृषि तथा पशु सेवासँग सम्बन्धित सम्पूर्ण सेवाहरू एकीकृत र विस्तारित रूपमा स्थानीयस्तरमा नै उपलब्ध गराइनेछ ।

५. यातायात, पुर्वाधार तथा बस्ती विकास

- प्रत्येक बस्तीमा सडक संजाल विस्तार गरी वडा कार्यालय सम्म सबैको पहुच हुने व्यवस्थामा जोड गरिनेछ ।
- ट्याक खोली सकेका सडकलाई स्तर उन्नतीका लागि पहल गरिनेछ ।
- नयाँ बजार र नयाँ वस्ती विकासका लागि पहल गरिनेछ ।
- जोखिमपूर्ण अवस्थामा रहेका बस्तीहरू लाई ब्यवस्थीत बस्ती विकासका लागि पहल गरिने छ ।
- गाउँपालिका तथा वडा कार्यालयका भवन निर्माणको थालनी गरिनेछ ।

६. उद्योग व्यवसाय

- वडा स्तरिय बजार व्यवस्थापन गरी विभिन्न उद्योग स्थापनाका लागि पहल गरिनेछ ।
- घरेलु तथा साना उद्योगको विकास र प्रवर्द्धनमा जोड दिईनेछ ।
- स्थानीय कच्चा पदार्थमा आधारित उद्योगको स्थापना गर्न प्रोत्साहन गरिनेछ ।

७. वन तथा वातावरण

- सफा र हरियाली वडा निर्माणका लागि हरित सडक, खोला खोल्सामा वृक्षारोपण, बाँस रोपण, रुख तथा तटवन्धन , सामुदायिक वनको संरक्षण, खाली ठाँउमा वृक्षारोपण आदि कार्य गरिने छ ।
- स्वच्छ र सफा बस्तीको विकास गरी वातावरण संरक्षणमा जोड दिईनेछ । वडा क्षेत्रमा प्लाष्टिकको फोहोरलाई निरुत्साहित गर्दै लगिनेछ ।
- वडा भित्र हुने भूखलन, वाढी पहिरो, आगलागि, भुकम्प, आदि जस्ता प्राकृतिक विपत्ति र अन्य कृतिम विपत्तिबाट तुरुन्त राहत कार्य गर्न समन्वय गरी तुरुन्त प्राथमिक राहत र दीर्घकालीन योजना वनाउन वडामा विपद व्यवस्थापन समितिलाई प्रभावकारी बनाईनेछ ।

८. पर्यटन प्रवर्द्धन

- सडक मार्ग बाट खप्तड जान सबै भन्दा नजिक रहेको दुरीको पहिचान गरि पदमार्क निर्माण गर्न जोड दिईनेछ ।
- गाउँपालिकामा रहेका बस्तीहरूलाई विकास गरि आगन्तुकलाई आकर्षण गर्न होमस्टे संचालनमा जोड दिईनेछ ।

९.विदुत तथा उर्जा

- घरायसी ईन्धनको प्रमुख स्रोतको रूपमा रहेको दाउराको प्रयोगमा न्यूनिकरण गर्दै निश्चित प्रतिशतले कम गर्नुका साथै घरभित्रको धुवारहित स्वच्छ गाउ को बिकास गरिने छ ।
- बायोग्यास उत्पादन र उपयोगमा जोड दिदै विभिन्न निकायसंग समन्वय गरि दाउराको खपत कम गराउन पहल गरिनेछ ।
- वडा भित्र रहेकालघु जलविद्युत योजनाबाट समुदायले सुविधा प्राप्त गर्न नसकेको हुदाँ ती योजनालाई संरक्षण गर्दै राष्ट्रिय प्रशारण लाईन जाडो विस्तारका लागि पहल गरिनेछ ।

१०. ज्येष्ठ नागरिक एवं अपांगता भएका व्यक्तिलाई सुविधा

- विपि सुरक्षित आवास निर्माणलाई अन्तिम रूप दिई चाडो संचालनका लागि पहल गरिनेछ ।
- अपांग तथा ज्येष्ठ नागरिकले पाउदै आएको सामाजिक सुरक्षा सुविधालाई व्यवस्थित गरिनेछ
- अपांगको तथ्यांक संकलन गरि राहत तथा प्रोत्साहन तथा परिचयपत्र चाडो प्रदान गर्न पहल गरिनेछ ।

११ स्थानीय सुशासन तथा सामाजिक परिचालन

- लैङ्गीक विभेद, बालविवाह र अनमेल विवाहलाई समाजबाट मुक्त गर्न पहल गरिनेछ ।
- टुहुरा बालबालिका, सहाराविहिन वृद्धाहरुका लागि आश्रय स्थलको व्यवस्था गर्न पहल गरिनेछ ।
- एकल महिलाहरुका लागि सिपविकास तालिम संचालन गर्न समन्वय गरिने छ ।
- समुदायमा गैरकानूनी मानिने बहुविवाहको कार्यलाई निरुत्साहित गरिने छ ।
- स्वस्थ समाज निर्माणको परिकल्पना गर्दै समुदायमा देखिदै आएको मदिरा तथा सुर्तिजन्य पदार्थको नियन्त्रण लाई प्रभावकारी बनाईनेछ ।
- लक्षित बर्ग केन्द्रित आयमूलक एवं शिपमूलक कार्यक्रम तथा क्षमता बिकास सम्बन्धि कार्यक्रमहरु टोल तथा बस्ती बिकासका लागि संघ संस्थाको समन्वय तथा परिचालनलाई व्यवस्थित गरिनेछ ।

१२.सुशासन प्रवर्द्धन र प्रत्याभुति

- नागरिक मैत्री भौतिक तथा कार्य वातावरणको निर्माण, नागरिक बडापत्रको व्यवस्थापन गरिनेछ ।
- प्रत्येक वडामा तथा योजना निर्माण स्थलमा सुचना पाटी राखी सुचनाहरु सार्वजनिक गर्ने व्यवस्था गरिनेछ ।
- पारदर्शिता तथा जवाफदेहिता प्रवर्द्धनका लागि सामाजिक परिक्षण, सार्वजनिक परिक्षण, सार्वजनिक सुनुवाई, जस्ता विधीको अवलम्बन गरिने

- सुचना प्रविधि मैत्री तथा विद्युतीय माध्यामबाट सुशासन प्रदान गर्ने
- जनताको गुनासो सुन्ने र उनीहरूबाट सुझाव लिने प्रणाली संस्थागत गर्ने
- नागरिक निगरानीका लागि समाजलाई प्रोत्साहित गर्ने
- भ्रष्टाचार निवारण कानून, अख्तियार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोग सम्वद्ध कानूनमा भएका व्यवस्थाहरूको परिपालना र यसका उजुरीको समयमै सम्बोधन,
- **समन्वय:** सरकारी कार्यालय, गैरसरकारी, सहकारी, तथा अन्य सामाजिक संस्था, विकास साभेदार आदिसँग अझ बढी प्रभावकारी रूपमा समन्वय गरिनेछ ।